

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci navrhovatele: **R. B.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, **2) MUDr. D. R.**, o návrhu na prohlášení neplatnosti volby kandidáta do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky,

t a k t o :

- I. Návrh na neplatnost volby kandidáta MUDr. D. R. do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ve volbách konaných ve dnech 2. - 3. června 2006 **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel, který je zapsán do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku svého bydliště v hl. městě Praze, podal v zákonem stanovené lhůtě od vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí návrh na prohlášení neplatnosti volby kandidáta MUDr. D. R. (dále jen „druhý odpůrce“) do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Písemný návrh byl Nejvyššímu správnímu soudu, jako soudu příslušnému k projednání tohoto návrhu (§ 88 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů - dále též „volební zákon“), doručen dne 15. 6. 2006.

Ve svém podání navrhovatel uvedl, že na volebním lístku České strany sociálně demokratické, ve volebním kraji Hlavní město Praha, byl její kandidát MUDr. D. R., uváděn jako kandidát „bez politické příslušnosti“. Ve skutečnosti byl členem politické strany Česká strana sociálně demokratická. Tato skutečnost svědčí o porušení § 38 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb. Skutečnost, že v době přípravy tisku hlasovacích lístků MUDr. D. R. členem politické strany Česká strana sociálně demokratická nebyl, je bezpředmětná, neboť již od počátku roku 2006 kandidát věděl, že do ČSSD chce vstoupit a že do dne voleb bude přijat. Navrhovatel se domnívá, že došlo k ovlivnění voličů, kteří se domnívali, že se jedná o kandidáta „bez politické příslušnosti“, a jako takovému mu dali 19928 přednostních hlasů, neboť kandidát MUDr. D. R. ve voličích úskokem vyvolal dojem, že se jedná o nestraničského odborníka, nikoliv člena politické strany Česká strana sociálně demokratická. Navrhovatel dále uvádí, že se domnívá, že byla porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který

ovlivnil volbu kandidáta MUDr. D. R., a závěrem proto podává návrh na neplatnost jeho volby.

Státní volební komise v písemném vyjádření k návrhu uvedla, že náležitosti hlasovacího lístku pro volby do Poslanecké sněmovny upravuje ustanovení § 38 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „volební zákon“). Údaje obsažené na hlasovacím lístku přitom vycházejí z údajů uvedených na kandidátní listině. V daném případě se jedná o situaci, kdy ke změně politické příslušnosti kandidáta došlo až v době po registraci kandidátní listiny krajským úřadem podle § 33 volebního zákona. V takovém případě jsou hlasovací lístky vytištěny na základě registrovaných kandidátních listin a volební zákon nepočítá s možností tento údaj na kandidátní listině dodatečně změnit a promítnout tuto změnu i na hlasovacím lístku. Při registraci kandidátní listiny krajské úřady vycházejí z údajů aktuálních ke dni podání kandidátních listin uvedených politickou stranou, politickým hnutím nebo koalicí a kandidátem na přiloženém čestném prohlášení.

Úřadem oprávněným registrovat kandidátní listinu ve volebním kraji, kde kandidoval MUDr. D. R., byl magistrát hl. města Prahy (viz § 7 odst. 1 písm. e/ volebního zákona). Dle jeho vyjádření v době podání kandidátní listiny byl MUDr. D. R. bez politické příslušnosti, členem ČSSD se stal až 11. května 2006, tedy v době po registraci kandidátních listin, která je podmínkou pro vytištění hlasovacích lístků a která proběhla v rozmezí lhůt stanovených volebním zákonem, tj. od 28. března 2006 do 14. dubna 2006.

Druhý odpůrce se ve lhůtě stanovené soudem k návrhu nevyjádřil.

Z ustanovení § 87 odst. 1 volebního zákona plyne, že občan zapsaný do stálého seznamu voličů v určitém volebním okrsku je oprávněn domáhat se neplatnosti volby kandidátů zvolených v kraji, v němž je oprávněn vykonávat svoje aktivní volební právo (k tomu viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 540/02, in.: Sbírka nálezů a usnesení, sv. 35, str. 603 a násl.).

Vzhledem k tomu, že návrh byl podán včas (dne 15. 6. 2006), je z něj zřejmé, že navrhovatel namítá neplatnost volby kandidáta, a navrhovatel je zapsán ve stálém seznamu voličů ve volebním okrsku, kde byl druhý odpůrce volen (viz sdělení Úřadu městské části Praha 4, ze dne 27. 6. 2006, podle něhož byl navrhovatel zapsán ve stálém seznamu voličů ve volebním okrsku č. 227) Nejvyšší správní soud tento návrh meritorně projednal, avšak jako nedůvodný jej zamítl.

Podstata námitek navrhovatele spočívala v tvrzení, že odpůrce č. 2 byl na volebním lístku České strany sociálně demokratické, ve volebním kraji Hlavní město Praha, uváděn jako kandidát „bez politické příslušnosti“, ačkoliv ve skutečnosti v době voleb by členem politické strany Česká strana sociálně demokratická. Skutečnost, že v době přípravy tisku hlasovacích lístků MUDr. D. R. členem politické strany Česká strana sociálně demokratická nebyl, považuje navrhovatel za bezpředmětnou, neboť již od počátku roku 2006 kandidát věděl, že do ČSSD chce vstoupit a že do dne voleb bude přijat. To podle navrhovatele svědčí o porušení § 38 odst. 2 volebního zákona.

Ustanovení § 38 odst. 2 volebního zákona stanoví náležitosti volebních lístků, a to tak, že: „*Na každém hlasovacím lístku musí být uveden název volebního kraje, číslo určené losem podle § 8 odst. 2 písm. c), nezkrácený název politické strany, politického hnutí nebo koalice, jméno, příjmení, věk, povolání, obec trvalého pobytu kandidátů, jejich pořadí označené arabskými číslicemi a příslušnost k určité politické straně nebo politickému hnutí nebo skutečnost, že kandidát je bez politické příslušnosti. U koalice je nutné uvést, která politická strana nebo politické hnutí ji tvoří, a u kandidáta uvést, která politická strana nebo politické hnutí ho navrhlo. Správnost údajů na hlasovacím lístku před jeho vytištěním může být ověřena zmocněncem politické strany, politického hnutí nebo koalice.*“

Volební zákon nepřímo počítá s tím, že na volebních lístcích se mohou vyskytnout chyby a proto stanoví pravidla pro zjednání nápravy. Ustanovení § 38 odst. 6 volebního zákona k tomu uvádí: „*V případě zřejmých tiskových chyb na hlasovacích lístcích předaných voličům se hlasovací lístky nepřetiskují; krajský úřad zabezpečí vyvěšení informace o těchto chybách ve všech volebních místnostech na území volebního kraje s uvedením správného údaje. Pro hlasování mimo území České republiky zabezpečí krajský úřad zveřejnění informace o těchto chybách ve všech volebních místnostech mimo území České republiky prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí.*“

Vzhledem k tomu, že volební zákon nemá výslovné ustanovení o tom, jak reagovat na změny údajů o skutečnostech uváděných na volebních lístcích v mezidobí od jejich zadání do tisku do data konání voleb, lze dovodit, že citované ustanovení § 38 odst. 6 volebního zákona o informování o chybách, by mělo být analogicky užito i pro informování o následných změnách.

Nejvyšší správní soud ověřil u Úřadu městské části Praha 4 okolnosti změny stranické příslušnosti MUDr. D. R., jako kandidáta na poslance ve volebním kraji Hlavní město Praha, k níž mělo dojít v mezidobí od zadání tisku volebních lístků do data konání voleb, ve volební místnosti ve volebním okrsku, kde byl navrhovatel zapsán na stálém seznamu voličů, a také eventuálního informování voličů o této změně. Podle sdělení tohoto úřadu byla registrace kandidátní listiny ČSSD provedena dne 14. 4. 2006, korektura hlasovacích lístků zmocněncem byla provedena dne 21. 4. 2006, MUDr. D. R. se stal členem ČSSD 11. 5. 2006 a tato skutečnost byla na Magistrát hlavního města Prahy oznámena zmocněncem dne 29. 5. 2006.

Změna stranické příslušnosti MUDr. D. R., k níž takto došlo po tisku hlasovacích lístků, způsobem, který lze dovodit z citovaného ustanovení § 38 odst. 6 volebního zákona, ve volební místnosti navrhovatele zveřejněna nebyla.

Z ustanovení § 87 odst. 5 volebního zákona vyplývá, že návrh na neplatnost volby kandidáta je důvodný tehdy, byla-li porušena ustanovení volebního zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta. Jak Nejvyšší správní soud judikoval již dříve (viz např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, publikované pod č. 354/2004 Sb. NSS), v obecné rovině existují tři základní předpoklady vyhovění volební stížnosti: (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona; (2.) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož volba je napadena volební stížností, a (3.) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním

případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno, musí jít o takovou intenzitu, která způsobuje zásadní zpochybnění volebních výsledků.

Uvedené tři předpoklady musí být naplněny kumulativně. Nebude-li dán byt i jenom jeden z nich, volební stížnost nemůže být úspěšná.

Již z některých samotných tvrzení navrhovatele je zřejmé, že v dané věci nemohl být splněn shora uvedený předpoklad třetí, a patrně nemohl být splněn a ni předpoklad druhý.

Pokud jde o druhý předpoklad – „vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta“ – je značně zpochybněn tím, že uvedený kandidát byl v poslední době všeobecně mediálně spojován s Českou stranou sociálně demokratickou, ostatně kandidoval za tuto stranu, a jak sám navrhovatel nepřímou uvedl, nejméně od počátku roku 2006 bylo známo, že MUDr. D. R. chce do voleb do ČSSD vstoupit (navrhovatel zvolil formulaci: *„od počátku roku 2006 kandidát věděl, že do ČSSD chce vstoupit“*, čímž dal najevo, že i on jako volič tuto skutečnost věděl, a je tedy otázkou, proč by tuto skutečnost také neměli znát ostatní voliči). Namítá-li navrhovatel, že *došlo k ovlivnění voličů, kteří se domnívali, že se jedná o kandidáta „bez politické příslušnosti“*, a jako takovému mu dali 19928 přednostních hlasů, pak je třeba uvést, že tyto hlasy, s ohledem na počet hlasů získaných v daném volebním kraji pro ČSSD, a zejména pak s ohledem to, že MUDr. D. R. byl na uvedené kandidátce umístěn na prvním místě, na jeho zvolení neměly vůbec žádný vliv.

Ze všech právě uvedených důvodů lze konstatovat, že stejně tak nemohl být naplněn ani třetí, shora označený, předpoklad vyhovění volební stížnosti (zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta). S osobou D. R. byla v předvolebním období spojována natolik výrazná mediální pozornost, z níž m.j. nemohlo voličům uniknout, že se jedná o osobu spjatou s politickou orientací volebního programu ČSSD. Nezveřejnění skutečnosti, že MUDr. D. R. před datem voleb přestal být „nestraníkem“ a vstoupil do ČSSD, tak nemohla ve svých důsledcích zpochybnit jeho volbu na kandidátce České strany sociálně demokratické.

Tento závěr vyplývá i z principu proporcionality, který se ostatně do § 87 odst. 5 volebního zákona a z něj vyvozovaných předpokladů úspěšnosti volební stížnosti promítá. Je totiž nepochybné, že mezi navrhovatelem požadovaným následkem, spočívajícím ve vyslovení neplatnosti volby MUDr. D. R. poslancem, a tvrzeným porušením volebního zákona, existuje zcela zjevný nepoměr. Takový neproporcionální následek by proto byl v rozporu s ústavním pořádkem, a naopak by bezdůvodně poškozoval zvoleného kandidáta.

Vzhledem k tomu, že nebyl dán přinejmenším jeden z kumulativně požadovaných předpokladů úspěšnosti volební stížnosti, nemohl jí Nejvyšší správní soud přisvědčit.

Tomuto názoru ostatně odpovídá i dřívější judikatura vztahující se k volebním věcem, kde bylo zdůrazněno, že každé porušení volebního zákona nevyvolává neplatnost voleb či volby kandidáta. Každý případ je nutno posuzovat materiálně (nález Ústavního soudu č. 70/1999 Sb., obdobně Usnesení Nejvyššího soudu z 28. 11. 2002, č. j. 11 Zp 43/2002).

Neplatnost volby kandidáta může způsobit jen tak závažné porušení volebního zákona, které zásadně zpochybňuje výsledky voleb a které důvodně zavdává příčinu k pochybnostem o tom, zda volba kandidáta a její výsledky jsou projevem skutečné vůle voličů.

O takový případ se v posuzované věci nejedná.

Ze všech těchto výše uvedených důvodů posoudil Nejvyšší správní soud podaný návrh jako nedůvodný a zamítl jej.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. června 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu